

[Hans Schmidt.]

bruddet ikke betyder, at det ikke er gørligt at finde mellem løsninger, som kan anvendes ved det praktiske samarbejdes begyndelse. Jeg vil dertil gerne sige, at tingenes gang synes at forløbe i omvendt orden: at det praktiske samarbejde, som vi jo alle ønsker, og som handelsoverenskomsten med Tyskland er udtryk for, medfører utilstrækkelige mellem løsninger, som indebærer den fare for os, at vi — alle gode ønsker til trods — skubbes ud efterhånden.

Når udenrigsministeren endvidere gør det klart, at ingen klare tilbøjeligheder har vist sig til at søge vejen til praktiske kompromiser gennem gensidige indrømmelser under frihandelsforhandlingerne, kan det efter alt foreliggende tænkes at ligge sådan, at årsagen til denne tilbøjelighed til kompromiser ikke må søges i manglende god vilje, men i to meget afgørende forhold, som gør, at muligheden for kompromiser er meget begrænset.

Det ene forhold kan tænkes at være, at de seks ved Romtraktaten har fået gjort en begyndelse til et større økonomisk fællesskab, men at denne begyndelse kan gøres illusorisk ved alt for vidtgående kompromiser. Det vil da sige, at en forskelsbehandling er uundgåelig, fordi den ligger i sagens natur, og at denne kun kan undgås, når skridtet til et større fællesskab tages fuldt ud.

Det andet og mindst lige så tungtvejende forhold, som gør det så vanskeligt at nå til kompromiser, er dette — og det er vel ikke noget nyt — at England mener at måtte eller at kunne fastholde sit privilegerede ståsted mellem de to store områder: Kontinentaleuropa og Commonwealth, men at dette viser sig at være umuligt og uforeneligt med den beslutning, de seks har måttet tage for Europas skyld.

Dette sidste må da være udgangspunktet og bestemmende for vejen frem. Det kendte og ansete engelske tidsskrift *The Economist* gav da også for få dage siden udtryk for den opfattelse, at England måtte træffe sit valg, og at dette valg måtte bestå deri, at det britiske statssamfund på gensidighedens grundlag åbnede sig for Europa. Det kan vel ikke nægtes, at dette er en tung beslutning at tage, men man kan ikke se rettere, end at vejen frem stod åben,

når forhandlingerne kunne føres med sigte herpå.

Der melder sig da det spørgsmål, hvordan Danmarks stilling er eller måtte være under denne problemstilling. Indtil da har det, som jeg har nævnt det før, med rette været sådan, at Danmarks lod i vægtskålen under forhandlingerne om oprettelse af et frihandelsområde vejede tungest til, så længe vi stod uden for de seks. Men er det nu også tilfældet, når der tages sigte på den vej, *The Economist* har ventileret? Det kan meget vel tænkes, at det da vil ligge omvendt, og at Danmarks interesser tilsiger, at vi tilslutter os de seks, og at der derved også slås bro til England. Muligheden for en sådan beslutning har den højtærede minister da også holdt åben, og denne beslutning må kunne støttes ved den betragtning, at frihedens og selvstændighedens bevarelse kan være mere truet ved at unnlade dette skridt end ved at gå ind til et ligeberettiget samarbejde.

Der er endelig endnu et forhold, som jeg gerne vil fremsætte en bemærkning til. Den højtærede minister har, omend med betænkelighed, også givet udtryk for tanken om eller kontakt med tanker om den stik modsatte vej, hvorefter lande uden for de seks burde oprette et eget frihandelsområde som et handelspolitisk modtræk mod de seks, dog med den hensigt, at de seks når som helst kunne tilslutte sig en sådan ordning. Det synes mig meget betænkeligt at tage en sådan mulighed i betragtning, for da ville en handelskrig for alvor være erklæret og anvendt som et middel til at gennemtrumfe rettigheder uden at overtage pligter over for et europæisk fællesskab, som da atter ville gå i opløsning.

Ordet handelskrig er, efter min mening med urette, blevet brugt i forbindelse med den forskelsbehandling, som dannelsen af fællesmarkedet uundgåeligt medfører. Det er jo ikke hensigten med dannelsen af de seks at fremkalde en forskelsbehandling, men hensigten er alene at berede vejen for et større fællesskab.

I denne forbindelse anser jeg det for at være min pligt atter at gøre opmærksom på den virkning, virkeliggørelsen af sådanne tanker ville få hos os i grænselandet. Jeg kan ikke se rettere, end at en sådan han-